

การศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของ
นักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
**A Study of Causal Factors Influencing Academic Diligence Among
Undergraduate Social Studies Students in the Faculty of
Education at Ramkhamhaeng University**

อลงกรณ์ อัสวโสรณ, กานต์วี บุษยานนท์,
กิตติศักดิ์ ลักษณะ, ภาสุดา ภาคาผล,
สุรัตนา อติพัฒน์, ยาชา มะหะมาน, รัตน์วดี โชติกพานิช
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

**Alongkorn Ausawasowan, Kanrawee Busayanon,
Kittisak Laksana, Pasuda Pakapol,
Surattana Adipat, Yasa Mahamarn, Rattanawadee Chotikapanich**
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: alongkorn.au@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 432 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา และวิธีการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน การสนับสนุนจากผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ และความขยันหมั่นเพียรในการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) โมเดลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ ($\chi^2 = 60.84$, $df = 51$, $p\text{-value} = .162$, $RMSEA = .020$, $GFI = .980$, $AGFI = .960$, $CFI = 1.000$) และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษาได้ร้อยละ 73

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ; ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน; นักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา

Abstracts

The purpose of this research was to study the relationship between different variables influencing academic diligence among undergraduate social studies students at the Faculty of Education at Ramkhamhaeng University, Thailand. For the research, 432 students were selected using stratified random sampling. The instrument used for the research was a questionnaire. Data were analyzed using causal structure modeling with the LISREL program. From the results, the following independent variables were found to influence academic diligence at the .01 level of significance: the relationship between the student and teachers; the relationship between the student and friends; academic achievement motivation; parental support; attitudes towards learning; the learning atmosphere. In addition, the results indicated that the causal model of factors influencing academic diligence was consistent with empirical data and met all the required criteria (Chi-Square = 60.84, df = 51, p-value = .162, RMSEA = .020, GFI = .980, AGFI = .960 and CFI = 1.000), and the model accounted for 73 percent of the variance of academic diligence among undergraduate social studies students.

Keywords: Casual Factor; Academic Diligence; Undergraduate Social Studies Students

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย ภูมิใจในชาติ บ้านเมือง มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญตามความถนัดของตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต รวมไปถึงการมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ การศึกษาจึงถือว่ามีสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ค่านิยมอันดีงาม พัฒนาทักษะและการฝึกฝนให้มนุษย์เกิดการพัฒนาตนเองให้สามารถทำงานร่วมกันได้ในสังคม ซึ่งนำไปสู่การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ (เอกภูมิ เจริญวิทยานุกูล, 2564 : 180-182) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ต้องการให้คนไทยได้รับการศึกษาและเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกศตวรรษที่ 21 ในขณะเดียวกันจะต้องมุ่งพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี ให้เยาวชนในสังคมเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะหรือสมรรถนะที่จะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและพลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1-17) การที่เยาวชนไทยจะเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล และสามารถเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองได้จึงจำเป็นต้องอาศัยความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความมีอุตสาหะ ความขยันหมั่นเพียร กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และมีความสนใจที่จะพัฒนาตนเอง การสร้างกระบวนการเพื่อให้เยาวชนเป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียรจึงมีความสำคัญ และถือเป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันสำคัญที่จะมีส่วนต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ สอดคล้องกับการสร้างประสบการณ์เรียนรู้จิตจริยธรรมที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความมีน้ำใจและความใฝ่เรียนรู้ ที่ถ้าหากเยาวชนมีความขยันหมั่นเพียรอันถือเป็นบ่อเกิดของความสำเร็จทำให้

ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ สามารถทำงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป (ดุสิต วันวิทย์, 2562 : 176-177)

ความขยันหมั่นเพียรของแต่ละบุคคลนั้นย่อมมีหลายปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเจตคติต่อการเรียนที่เป็นความคิด ความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่มีต่อการให้ความสำคัญของการเรียน การเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุนิสา เจริญสุข (2564 : 65-67) ที่ศึกษาพบว่า ผู้เรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้มีแนวโน้มที่จะชอบหรือสนใจการเรียน และคิดว่าการเรียนรู้นั้นมีประโยชน์ มีคุณค่า น่าสนใจ และเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการพัฒนาตนเอง รวมไปถึงเจตคติที่ดีต่อการเรียนยังส่งผลทางบวกต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน นอกจากนี้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ยังถือว่ามีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนที่จะช่วยส่งเสริมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและยังมีความสำคัญต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสังคมแห่งความสำเร็จของ David C. McClelland (1961 : 512) และแนวคิดการวัดและประเมินผลทางการศึกษาและจิตวิทยาของ William A. Mehrens and Irvin J. Lehmann (1975 : 23) ที่กล่าวโดยสรุปว่า ความสามารถในการเรียนรู้นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับเชาว์ปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคลเพียงเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลอื่นที่เข้ามามีผลต่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นิสัยในการเรียน เจตคติต่อการเรียน ซึ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวนำและส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนและการประกอบอาชีพได้อีกด้วย (นิชรา พรสุริวงษ์, 2564 : 184-185) สำหรับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองนั้น จากการศึกษาของฉัตรยา ชลวิทย์, เกศินี โสขุมา และวินัย ชุ่มชื่น (2563 : 163-164) พบว่า การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นช่วยเหลือด้านการเงิน สิ่งของ การให้ข้อมูลข่าวสารทางการเรียน รวมไปถึงการตอบสนองทางอารมณ์ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทั้งสิ้น นอกจากนี้บรรยากาศการเรียนรู้ยังเป็นสภาพแวดล้อมทางการเรียน สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนก็ส่งอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียนซึ่งถือว่าเป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแต่ละบุคคลในส่วนของ การที่ผู้เรียนมีสภาพจิตใจและอารมณ์ที่ดีก็必将มีความสนใจในการเรียนและช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้นั้นดียิ่งขึ้น ซึ่งทั้งหมดถือว่ามีส่วนสำคัญในการทำให้เกิดความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของบุคคลได้ สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับความมานะอดุสาหะในการเรียนของ Erikson, E.H. (1968 : 21-25) ที่กล่าวถึงการพัฒนาความมานะอดุสาหะของผู้เรียนจะไม่ประสบความสำเร็จได้เลย หากขาดการสนับสนุนและการเตรียมความพร้อมผ่านการให้คำปรึกษา การดูแลเอาใจใส่ การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้ปกครอง ครูและ ผู้เรียนด้วยกัน รวมถึงบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีก็มีส่วนด้วยเช่นกันก็มีส่วนทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับสิ่งต่างๆ ได้ต่อไป และยังสอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะของดวงเดือน พันธมนาวิน (2543 : 160-167) ซึ่งเป็นการแสวงหาสาเหตุทางจิตใจของบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นคนดี และคนเก่งในสังคมไทย ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานหรือกระทำการใดๆ จะต้องมีความสมบูรณ์ของต้นไม้อัจฉริยะ ส่วนความดีก็จะเป็น

ส่วนประกอบสำคัญของบุคคลที่ยืนหยัดเพื่อองค์กรและเพื่ออนาคตของชาติ ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะได้วิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมคนดีและคนเก่ง มีสาเหตุอยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ สาเหตุทางจิตใจอันประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง 3) ความเชื่ออำนาจภายในตน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 5) เจตคติ คุณธรรมและค่านิยม กลุ่มที่สองคือ 1) สติปัญญา 2) ประสบการณ์ทางสังคม 3) สุขภาพจิต บุคคลจะต้องมีจิตลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้านในปริมาณที่สูงพอเหมาะกับผู้ที่จะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ โดยจิตลักษณะทั้ง 5 จะพัฒนาถ้าบุคคลมีความพร้อมทางด้านจิตใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน สถานศึกษาและสังคมที่เหมาะสม ผู้วิจัยนำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นตัวแปรปัจจัย ได้แก่ การสนับสนุนการเรียนรู้จากผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน และกำหนดตั้งสมมติฐานในรูปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักศึกษา โดยการจะพัฒนาและส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความขยันหมั่นเพียรในการเรียนนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักศึกษา ซึ่งการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจะมีส่วนช่วยในการอธิบายได้ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนและส่งผลมากน้อยระดับใด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาที่มุ่งเน้นช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัว เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1) อีกทั้งนักศึกษาต่อไปในอนาคตจะต้องออกไปเป็นบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งในการพัฒนาและส่งเสริมให้นักศึกษามีความขยันหมั่นเพียรก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานที่ดีของนักศึกษาต่อไปในอนาคต อีกทั้งใน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน การสนับสนุนจากผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ กับตัวแปรตาม คือ ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 679 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 432 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรของ Hair (Hair et al, 2010 : 102) ที่ระบุว่า ความเหมาะสมของขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนตัวแปรสังเกตได้เท่ากับ 20 ต่อ 1 คิดเป็นจำนวน 360 คน ทั้งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมอีกร้อยละ 20 คิดเป็นจำนวน 72 คน เพื่อเป็นการป้องกันและชดเชยในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ตอบกลับหรือเกิดความไม่สมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ด้วยวิธีการกำหนดสัดส่วน โดยมีรหัสปีที่เข้าศึกษาเป็นชั้น (Strata) เริ่มจากรหัส 59 - รหัส 64 และมีเพศเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ครอบคลุมประเด็นของเพศ รหัสปีที่เข้าศึกษา และตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน โดยแบ่งออกเป็น 7 ประเด็น คือ 1) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ จำนวน 15 ข้อ 2) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน จำนวน 15 ข้อ 3) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน จำนวน 15 ข้อ 4) การสนับสนุนจากผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ 5) เจตคติต่อการเรียน จำนวน 20 ข้อ 6) บรรยากาศการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ และ 7) ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน จำนวน 25 ข้อ รวมจำนวน 125 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารต่างๆ

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 และผู้วิจัยได้นำเอาข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาใช้ในการปรับปรุงข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละประเด็น และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาวិชาเอกสังคมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับข้อคำถามโดยผู้วิจัยได้นำข้อสงสัยจากการตอบข้อคำถามมาใช้ในการปรับปรุงข้อคำถามอีกครั้ง และนำมาวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย พบว่า แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน มีค่าอำนาจจำแนก (α) อยู่ระหว่าง 0.29 – 0.94 และมีค่า

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α) เท่ากับ 0.849 ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้เนื่องจากมีค่ามากกว่า .70 (Cortina, J. M., 1993 : 116)

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประสานงานไปยังอาจารย์ผู้สอนประจำสาขาวิชา สังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เปิดสอนในทุกกระบวนวิชา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ ในรูปแบบโปรแกรม Google Form หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลอีกครั้งก่อนนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) และโปรแกรมลิสเรล (Lisrel)

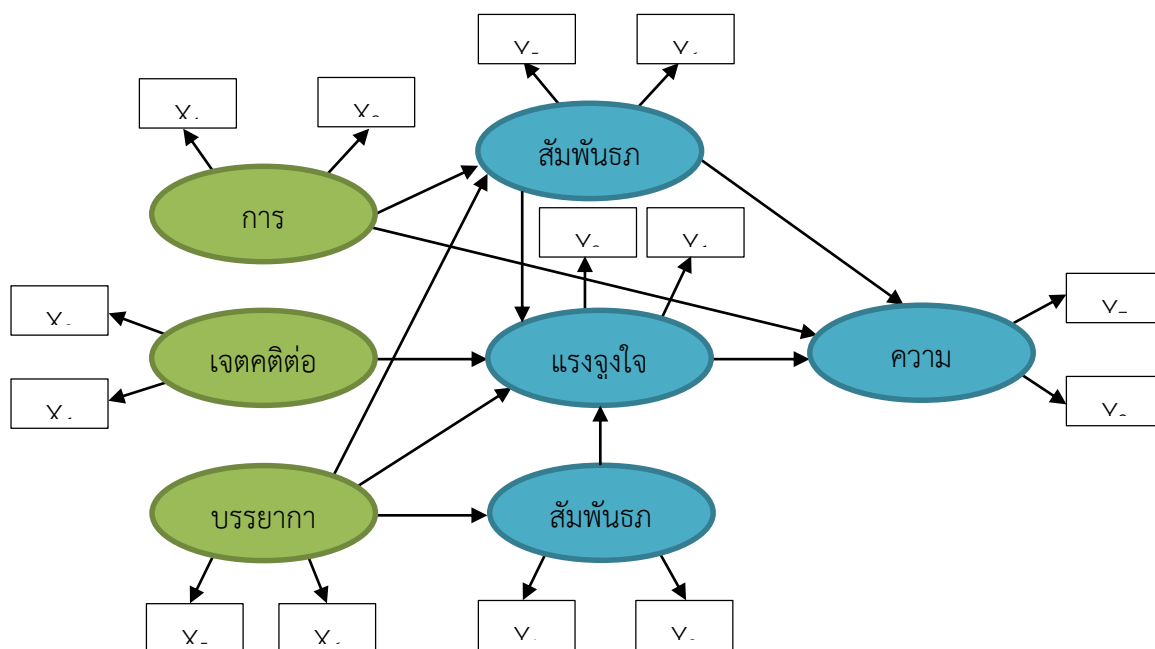
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 1) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และรหัสปีที่เข้าศึกษา และตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการแปลความหมาย 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แสดงว่านักศึกษาให้ความสำคัญต่อตัวแปรสาเหตุหรือตัวแปรตามอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แสดงว่านักศึกษาให้ความสำคัญต่อตัวแปรสาเหตุหรือตัวแปรตามอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แสดงว่านักศึกษาให้ความสำคัญต่อตัวแปรสาเหตุหรือตัวแปรตามอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แสดงว่านักศึกษาให้ความสำคัญต่อตัวแปรสาเหตุหรือตัวแปรตามอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่านักศึกษาให้ความสำคัญต่อตัวแปรสาเหตุหรือตัวแปรตามอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Coefficient Correlation) และ 3) วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model Analysis: SEM) ในการทดสอบโมเดลและสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ โดยทำการวิเคราะห์หาปัจจัยเชิงสาเหตุของตัวแปรสาเหตุต่างๆ โดยอาศัยเส้นความสัมพันธ์ของตัวแปรสาเหตุจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เพื่อตรวจสอบว่า ข้อมูลที่ได้ตรงกับการสร้างความสัมพันธ์ตามทฤษฎีหรือไม่ โดยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมลิสเรล (Lisrel) เพื่อตรวจสอบโมเดลสมมติฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (Model Evaluation) เป็นการประเมินผลความถูกต้องของโมเดล โดยประเมิน 2 ส่วน คือ 1) ประเมินความกลมกลืนของโมเดลแบบข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม (Overall Model Fit Measure) และ 2) ประเมินความกลมกลืนของผลลัพธ์ในส่วนประกอบที่สำคัญของโมเดล (Component Fit Measure) โดยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบโมเดลในงานวิจัยดังนี้ 1) ประเมินความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในภาพรวม ค่าสถิติที่ใช้ในการประเมินความกลมกลืน ได้แก่ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนแบบที่ 1 (Type I Error) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 2) ดัชนีบ่งบอกความกลมกลืน (Fit Index) เป็นดัชนีที่บ่งบอกถึงความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลที่กำหนดขึ้น ได้แก่ ดัชนีจีเอฟไอ (Goodness of Fit Index: GFI) ดัชนีเอจีเอฟไอ (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) ซึ่งมีค่าอยู่

ระหว่าง 0 ถึง 1 แต่ต้องมีค่าสูงกว่า 0.90 จึงจะถือว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าที่เข้าใกล้ 1 สูงจะบ่งบอกว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์สูงตามไปด้วย (Bollen, K.A., 1989: 263-270) และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ซึ่งดัชนี CFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) ดัชนีอาร์เอ็มเอสอีเอ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นดัชนีบ่งบอกความกลมกลืนของโมเดลกับเมทริกคือความแปรปรวนร่วมของประชากรโดยควรมีค่าต่ำกว่า .05 (Brown, M. W., & Cudeck, R., 1993 : 141-162) แต่ไม่ควรเกิน .80 จึงจะเป็นค่าที่พอจะยอมรับได้ และถ้าอาร์เอ็มเอสอีเอ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนอย่างแท้จริง (Exact Fit) 4) ประเมินความกลมกลืนของผลลัพธ์ในส่วนประกอบที่สำคัญของโมเดลภายหลังจากการประเมินความกลมกลืนของโมเดลในภาพรวมแล้ว สิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดที่ต้องประเมินคือ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละส่วนว่ามีความถูกต้องและอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผล การตรวจสอบนี้จะทำให้ทราบว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างแท้จริงหรือไม่ ในแต่ละส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้การพิจารณาสหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสอง (Square Multiple Correlation: R^2) หรือค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสังเกตได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่าสถิติที่มีค่าสูง แสดงว่าแบบจำลองมีความเที่ยงตรง (Validity) (Jöreskog, K. G., & Sörbom, D., 1993 : 26) แต่ถ้าค่าสถิติมีค่าน้อยแสดงว่า แบบจำลองนั้นมีความเที่ยงตรงน้อยยังไม่มีประสิทธิภาพ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 59) และการพิจารณาแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นว่าสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ถึงร้อยละ 40 ย่อมถือว่าเป็นผลลัพธ์ที่ดีและยอมรับได้ (Sarlis. W.E. & Strenkhorst. L H., 1984 : 282)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้ทฤษฎีสังคมแห่งความสำเร็จของ David C. McClelland (1961 : 512) และแนวคิดการวัดและประเมินผลทางการศึกษาและจิตวิทยาของ William A. Mehrens and Irvin J. Lehmann (1975 : 23) ที่ระบุว่า ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นวุฒิภาวะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นิสัยในการเรียน เจตคติต่อการเรียน อีกทั้งทฤษฎีเกี่ยวกับความมานะอุตสาหะในการเรียนของ Erikson, E.H. (1968 : 21-25) ที่กล่าวถึงการประสบความสำเร็จของบุคคลต้องมีการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ครูและผู้เรียนด้วยตนเอง รวมถึงบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี และยังสอดคล้องกับทฤษฎีด้านปัจจัยธรรมชาติของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543 : 160-167) ซึ่งได้วิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลต้องประกอบด้วยจิตลักษณะดังนี้ มีเหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคต และการควบคุมตนเอง มีความเชื่ออำนาจภายในตน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีเจตคติ คุณธรรมและค่านิยม มีสติปัญญา มีประสบการณ์ทางสังคม และมีสุขภาพจิตที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่

เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นตัวแปรปัจจัย ได้แก่ การสนับสนุนการเรียนรู้จากผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน และกำหนดสมมติฐานในรูปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักศึกษาดังรายละเอียดปรากฏในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 432 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีจำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 75.46 เพศชาย จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 24.54 และส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีรหัสปีที่เข้าศึกษา คือ รหัส 59 จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 32.64 รองลงมา คือ รหัส 61 จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 28.47 ลำดับที่สาม คือ รหัส 62 จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และน้อยที่สุด คือ รหัส 56 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรตามและตัวแปรสาเหตุที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับตัวแปรตาม คือ ความขยันหมั่นเพียรในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $SD = .72$) และกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับตัวแปรสาเหตุ คือ เจตคติต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.54$, $SD = .61$) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.48$, $SD = .68$) ลำดับที่สามคือ การสนับสนุนจากผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.45$, $SD = .64$) และลำดับสุดท้ายคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 3.64$, $SD = .63$)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน การสนับสนุนจากผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน บรรยายากาการจัดการเรียนรู้ กับตัวแปรตาม คือ ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน การสนับสนุนจากผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน บรรยายากาการจัดการเรียนรู้ กับตัวแปรตาม คือ ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน มีค่าอยู่ระหว่าง .415 - .686 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรสาเหตุกับตัวแปรตาม

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์) X ₁ (	1.000	.429**	.411**	.394**	.365**	.438**	.590**
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน) X ₂)		1.000	.490**	.460**	.568**	.571**	.443**
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน) X ₃)			1.000	.683**	.642**	.780**	.686**
การสนับสนุนจากผู้ปกครอง) X ₄)				1.000	.527**	.511**	.524**
เจตคติต่อการเรียน) X ₅)					1.000	.684**	.673**
บรรยายากาการจัดการเรียนรู้) X ₆)						1.000	.415**
ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน) Y(							1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

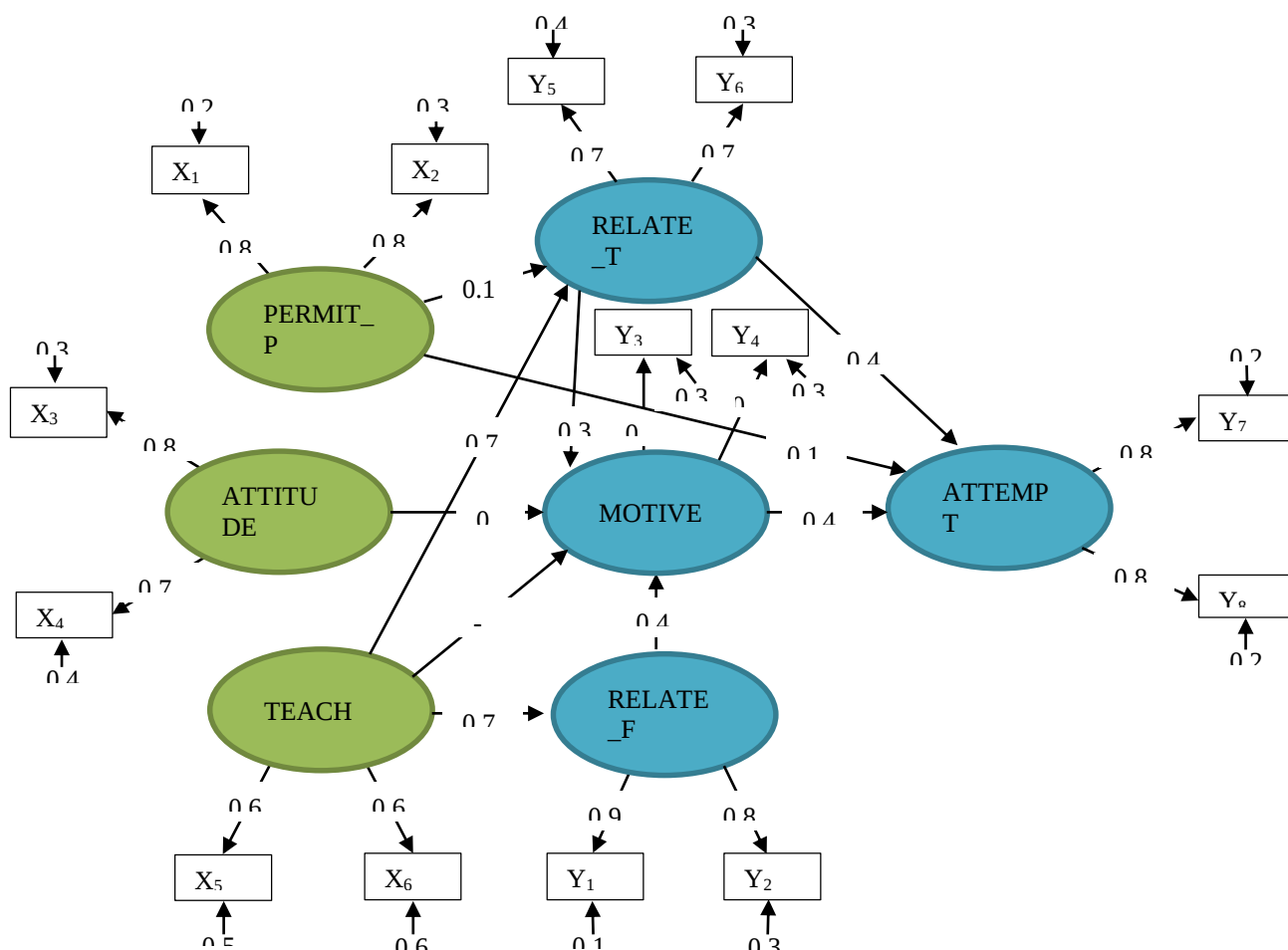
การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของปัจจัยเชิงสาเหตุกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ผู้วิจัยได้นำตัวแปรปัจจัยทุกตัวมาหาความสำคัญของข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการแยกตัวแปรออกเป็น 2 ส่วน เพื่อใช้เป็นดัชนีชี้วัดตัวแปรแฝง โดยแยกตัวแปรย่อยออกเป็น 2 ส่วน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ ตัวแปรละ 2 ตัวแปรย่อย และนำคะแนนแต่ละส่วนทั้งหมด 14 ตัวแปรย่อยมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน มีค่าอยู่ระหว่าง .128 - .672 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม มีค่าอยู่ระหว่าง .301 - .725 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งข้อมูลนำเข้าทั้งหมดจึงเหมาะสมแก่การนำไปวิเคราะห์ในขั้นต่อไปได้

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ใช้ **Correlation Matrix** เป็นเมตริกซ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้วิธีการประมาณ **Maximum Likelihood** ซึ่งการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนจากการทดสอบความเหมาะสมของโมเดลตามสมมติฐานการวิจัยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ค่าสถิติไค-สแควร์ ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสม (**Goodness of Fit Index: GFI**) ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว (**Adjust Goodness of Fit Index: AGFI**) ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (**Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA**) และค่าดัชนีวัดความเหมาะสมเชิงเปรียบเทียบ (**Comparative Fit Index: CFI**) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับโมเดลตามดัชนีการปรับโมเดล (**Modification Indices: MI**) จำนวนทั้งหมด 14 ครั้ง โดยผลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีบ่งบอกความกลมกลืน)Fit Index(	เกณฑ์ พิจารณา	ผลการวิเคราะห์	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
p-value of Chi-square	> .05	.16	ผ่านเกณฑ์
Chi-square / df	< 2.00	1.19	ผ่านเกณฑ์
GFI	> .90	.98	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> .90	.96	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< .05	.02	ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ .90	1.00	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 2 พบว่า โมเดลสอดคล้องเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 60.48 ที่ขึ้นความเป็นอิสระ $df = 51$ ที่ความน่าจะเป็น (**probability level**) เท่ากับ .162 นั่นคือมีค่าความน่าจะเป็นมากกว่า 0.05 แสดงว่า ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลการวิจัยสอดคล้องเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสม **GFI** ดัชนีวัดความเหมาะสมเชิงเปรียบเทียบ (**CFI**) และค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว (**AGFI**) ควรมีค่าสูงกว่า 0.9 ขึ้นไป พบว่า มีค่า .98 ,1.00 และ .96 ตามลำดับซึ่งมีค่าสูงกว่า .90 ขึ้นไป ส่วนค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (**RMSEA**) พบว่ามีค่า .02 ซึ่งควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงว่า โมเดลการวิจัยสอดคล้องเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังรายละเอียดปรากฏในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 ความสัมพันธ์เชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน
ของนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานของอิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรในโมเดลที่มีอิทธิพลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน พบว่า 1) เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (Relate_T) พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแห่งบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (Teach) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง (Permit_P) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .76 และ .13 ตามลำดับ ตัวแปรสาเหตุร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (Relate_T) ได้ร้อยละ 66.00 2) เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (Relate_F) พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแห่งบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (Teach) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .73 โดยตัวแปรสาเหตุอธิบายความแปรปรวนของสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับ

เพื่อน (Relate_F) ได้ร้อยละ 53.00 3) เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน (Motive) พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรแฝงเจตคติต่อการเรียน (Attitude) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (Relate_T) การสนับสนุนจากผู้ปกครอง (Permit_P) และบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (Teach) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .70 .39 .05 และ -.11 ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงเจตคติต่อการเรียน (Attitude) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (Relate_T) และบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (Teach) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .70 .39 และ -.41 ตามลำดับ นอกจากนี้ตัวแปรแฝงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน (Motive) ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝงบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (Teach) มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง (Permit_P) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .30 และ .05 ตามลำดับ โดยตัวแปรสาเหตุร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน (Motive) ได้ร้อยละ 48.00 4) เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน (Attempt) พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรแฝงสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (Relate_T) มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน (Motive) บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (Teach) เจตคติต่อการเรียน (Attitude) และการสนับสนุนจากผู้ปกครอง (Permit_P) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .49 .45 .32 .32 และ .19 ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (Relate_T) มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน (Motive) และการสนับสนุนจากผู้ปกครอง (Permit_P) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .49 .45 และ .10 ตามลำดับ นอกจากนี้ตัวแปรแฝงความขยันหมั่นเพียรในการเรียน (Attempt) ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรแฝงบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (Teach) เจตคติต่อการเรียน (Attitude) มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง (Permit_P) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .32 .32 และ .09 ตามลำดับ โดยตัวแปรสาเหตุร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความขยันหมั่นเพียรในการเรียน (Attempt) ได้ร้อยละ 73.00

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน การสนับสนุนจากผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน บรรยากาศการเรียนรู้ กับตัวแปรตาม คือ ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน มีค่าอยู่ระหว่าง .415 - .686 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน การสนับสนุนจากผู้ปกครอง เจตคติต่อการเรียน บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความขยันหมั่นเพียรในการเรียน เนื่องจากการประสบความสำเร็จในด้านการเรียนของแต่ละบุคคล

นั้นจำเป็นต้องอาศัยทั้งปัจจัยภายในตนเองไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติที่ดีต่อการเรียน และความขยันหมั่นเพียรในการเรียน เป็นแรงผลักดันพื้นฐานร่วมกับปัจจัยภายนอกไม่ว่าจะเป็นสัมพันธภาพที่ระหว่างอาจารย์กับเพื่อน การสนับสนุนจากผู้ปกครอง และบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ที่ดี ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และคัดเลือกตัวแปรต่างๆ มาจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีทฤษฎีสังคมแห่งความสำเร็จของ David C. McClelland (1961 : 512) และแนวคิดการวัดและประเมินผลทางการศึกษาและจิตวิทยาของ William A. Mehrens and Irvin J. Lehmann (1975 : 23) ทฤษฎีเกี่ยวกับความมานะอุตสาหะในการเรียนของ Erikson, E.H. (1968 : 21-25) และทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะของดวงเดือน พันธมนาวิน (2543 : 160-167) ซึ่งทุกตัวแปรล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชีรา วิบูลย์สุข และ วิรงรอง สิตไทย (2560 : 88-89) ที่พบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจภายในเมื่อประกอบกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง หรือการสนับสนุนจากปัจจัยภายนอกจะเป็นตัวผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ เกิดการคิดริเริ่มเกี่ยวกับการเรียนรู้ การรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และเกิดกระบวนการในการรักษาความต่อเนื่องจนกลายเป็นลักษณะนิสัยและนำไปสู่การประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งการมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนก็ช่วยให้นักศึกษาสามารถกระทำการต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้และพบกับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง

2. โมเดลการวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษาได้ร้อยละ 73.00 โดยตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา ได้แก่ 1) การสนับสนุนจากผู้ปกครอง โดยมีอิทธิพลทางตรงต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนโดยผ่านทาง สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ เนื่องจากการสนับสนุนจากผู้ปกครองในส่วนของการเรียนอย่างเต็มที่ที่จะทำให้ นักศึกษาสามารถมีแรงจูงใจและทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนที่นำไปสู่การปรับพฤติกรรมในการเรียนที่จะทำให้ผลการเรียนนั้นออกมาได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยาพร วัฒนจันทร์ (2562 : 108) ที่พบว่า การที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการพัฒนาความสามารถของบุตรหลาน ผู้ปกครองจะต้องเป็นผู้สนับสนุนที่คอยผลักดัน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายๆ อย่างต่อการเรียนการสอนและการแก้ไขความประพฤติของผู้เรียน 2) เจตคติต่อการเรียนที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน โดยผ่านทางแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน เนื่องจากเจตคติต่อการเรียนมีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยลักษณ์ อัครรัตน์, ศุภวรรณ เล็กวิไล, ปิยะดา จุลวรรณา, อชรา เอิบสุขสิริ และ ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2564 : 145) ที่พบว่า เมื่อนักศึกษาค้นคว้าสำเร็จการศึกษารวมถึงได้ไปประกอบอาชีพครูแล้ว การมีทักษะด้านการเรียนที่ดีที่ผ่านการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจะทำให้สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการ

เรียนตามไปด้วยเช่นกัน 3) บรรยากาศการจัดการเรียนรู้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน โดยผ่านทางสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน เนื่องจากบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้นจะส่งผลให้นักศึกษาเกิดความสนใจต่อการเรียนและทำให้การเรียนรู้นั้นเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี ทิรัญ (2561 : 28) การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนมีความสำคัญต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในการจัดการเรียนรู้หากประกอบด้วยความมุ่งมั่นในตนเอง การได้รับความร่วมมือจากผู้เรียนผู้สอนก็จะสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีส่วนช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจเรียน 4) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์มีอิทธิพลทางตรงต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนโดยผ่านทางแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน 5) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนโดยผ่านทางแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียน เนื่องจาก เนื่องจากการที่ผู้สอนยอมรับและเข้าใจผู้เรียน และเป็นกันเองกับผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักพัฒนาตนเองอาจต้องใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันเป็นตัวช่วย รวมถึงสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนเดียวกันจะนำไปสู่การช่วยเหลือกันในการเรียน สามารถปรึกษาเรื่องการเรียนระหว่างกัน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนและขยันเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี อินตา และ กาญจนา อินตา (2562 : 478) ที่พบว่า การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีให้กับผู้เรียน ดึงดูดความสนใจ แรงจูงใจ ความตั้งใจและมุ่งมั่นกับการเรียน การมีวินัยในชั้นเรียน และยังก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองมากยิ่งขึ้น และงานวิจัยของ เศรษฐชัย ชัยสนธิ (2562 : 9) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการสอนในห้องเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนนั้นมีความเกี่ยวข้องกัน กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสอนโต้ตอบแบบสองทาง จะส่งผลดีกับผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ 6) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียน เนื่องจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียนเป็นความต้องการในการได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่ยาก ต้องการเอาชนะอุปสรรค และบรรลุถึงมาตรฐานอันดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับของตนเอง โดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชีรา วิบูลย์สุข และวิรงรอง สิตไทย (2560 : 88-89) ที่พบว่า หากผู้เรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียนมากก็จะทำให้มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนมากขึ้นตามไปด้วย และจะเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และเป็นที่ยอมรับได้รับการยกย่องเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) คุณลักษณะของความขยันหมั่นเพียรในการเรียนจัดเป็นคุณลักษณะหนึ่งของผู้เรียนที่พึงประสงค์ซึ่งมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความขยันหมั่นเพียรในการเรียน เจตคติที่ดีต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการเรียนเพื่อให้นักศึกษามีความพยายามที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จต่อไปได้ในอนาคต

2) นักศึกษา ผู้ปกครองและอาจารย์ควรร่วมมือกันและพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างกัน อีกทั้งควรสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ให้มีลักษณะยืดหยุ่น เพื่อให้นักศึกษามีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนที่เพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ตัวแปรที่นำมาศึกษาในครั้งนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ได้ร้อยละ 73 ที่เหลือเป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาศึกษาในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในครั้งนี้ ซึ่งสามารถนำมาศึกษาเพิ่มเติมได้ในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นตัวแปรการกำกับตนเอง การควบคุมตนเอง หรือการตั้งเป้าหมายอนาคต เป็นต้น

2) การวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเลือกใช้วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล ด้วยวิธีไลค์ลิตูดสูงสุด (Maximum Likelihood : ML) ซึ่งเป็นวิธีการที่คงเส้นคงวาที่สุด ซึ่งอาจต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 500 คนถึงจะประมาณค่าได้ดี ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดของงานวิจัยนี้ ทั้งนี้อาจสามารถลองใช้การประมาณค่าแบบอื่นแทนได้ในอนาคต เช่น การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดไม่ถ่วงน้ำหนัก (ULS) ซึ่งในโมเดลตั้งต้นนี้หน่วยการวัดเป็นระดับการรับรู้ทางด้านความรู้สึกทั้งสี่ด้านนั้นอาจใช้วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ดังกล่าวได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ฉัตรดา ชลวิถิ, เกศินี โสขุมมา และวินัย ชุ่มชื่น. (2563). ปัจจัยเชิงสาเหตุของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 6 (1), 154-166.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ดุสิต วันวัย. (2562). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิชรา พรสุริวงษ์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. วารสารวิจัยวิชาการ, 4 (2), 177-186.
- บุญยาพร วัตจันทร์. (2562). ปัจจัยสนับสนุนของผู้ปกครองในการตัดสินใจนำบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม กลุ่มกรุงเทพมหานคร. วารสารศิลปการจัดการ, 3 (2), 105-114.
- ปิยลักษณ์ อัครรัตน์, ศุภวรรณ เล็กวิไล, ปิยะดา จุลวรรณ, อัสรา เอิบสุขสิริ และดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์. (2564). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะและเจตคติในการเรียนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. Journal of Roi Kaensarn Academi, 6 (9), 142-157.
- มนตรี อินตา และกาญจนา อินตา. (2562). อารมณ์ในชั้นเรียน : อารมณ์ของครูมีผลต่อนักเรียนอย่างไร. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 14 (2), 461-481.
- เรวดี หิรัญ. (2561). ห้องเรียนแสนสุข : กระบวนทัศน์ใหม่เพื่อทลายกับดักในห้องเรียนซึ่งบั่นทอนการเรียนรู้ในห้องเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 19 (2). 14-30.
- เศรษฐชัย ชัยสนิท. (2562). A Review of Education Communication Model a Practical Teaching in The Thai Classroom Guide. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12 (ฉบับพิเศษ), 9-18.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พรินทวานกราฟฟิค.
- สุชีรา วิบูลย์สุข และวิรงรอง สิตไทย. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล. เวชบัณฑิตศิริราช นิพนธ์ต้นฉบับ, 10 (2), 83-89.
- สุนิสา เจริญสุข. (2564). การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ระหว่างการสอนแบบ EIS กับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การประเมินและการวิจัยการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล. (2564). การเมืองกับการศึกษา: บทวิเคราะห์นโยบายการศึกษาของไทยภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงปัจจุบัน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19 (2), 178-194.

- Bollen, K.A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. John Wiley and Sons, Inc.: New York.
- Brown, M. W., & Cudeck, R. (1993). *Alternative Ways of Assessing Model Fit*. Sage Publications, Newbury Park: CA.
- Cortina, J. M. (1993). What is coefficient alpha? An examination of theory and applications. *Journal of Applied Psychology*, 78(1), 98–104.
- David C. McClelland. (1961). *The Achieving Society*. D. Van Nostrand Company: New York.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity, Youth and Crisis*. New York: Norton.
- Hair et al. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7th Editions, Pearson: New York.
- Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (1993). *LISREL 8 Structural Equation Modeling with the SIMPLIS Command Language*. Scientific Software International.
- Saris. W.E. & Strenkhorst. L H. (1984). *Causal modeling non-experimental research: An Introduction to the lisrel approach*. Dissertation Abstract International, 47(7), 2261-A.
- William A. Mehrens and Irvin J. Lehmann. (1975). *Standardized Tests in Education*. 2nd Editions, Holt Rinehart and Winston: Michigan.